

Kuva Tyyni Vahter, 1927, Museovirasto.

Liusvaara

Ylisen Liusjärven länsirannalla sijaitsi Liusvaaran ortodoksinen kylä. Se tunnettiin Martiskaisten kylänä. Liusvaara kuului alun perin Suojärveen, mutta ortodoksien joukkopaon jälkeen se siirrettiin osaksi Ilomantsia. Omaksi kyläkseen se itsenäistyi Vuottoniemestä 1696. Kylän vanhimpien talojen kerrotaan syntyneen kala-aitoista. Liusvaara oli pitäjän itäisin kylä, jonne Ilomantsin kirkolta oli matkaa 85 kilometriä. Maantie saatiin Liusvaaraan asti vasta 1925. Sitä ennen sinne kuljettiin Kuolismaasta vain metsäpolkuja ja kapulasiltoja pitkin tai ratsastamalla. Noin 12 kilometriä Liusvaarasta koilliseen vanhalla rajalla sijaitsi Megrijärven rannalla Megri. Raja halkoi järven. Vielä 1800-luvun lopussa toimineen vanhauskoisten luostarin rakennuksessa toimi 1920-luvulta sotaan saakka suomalainen rajavartiosto. Megrijärven rannalla eli siviiliasukkaana Vlasoffien perhe.

Veljesten Timo ja Feodor Martiskaisen lapset Liisa ja Helvi skammeissa. Kävelemään opetteleva lapsi pantiin reikätuoliin seisomaan ja hän sai työnnellä tuolia, kun vanhemmilla ei ollut aikaa katsoa lapsen perään.

Kuva Lusto - Suomen metsämuseo

Lokanlahti

Lokanlahden kylän ikää ei tiedetä. Sen sijaan tiedetään, että vuonna 1596 siellä oli kaksi autiota taloa, ja 50 vuotta myöhemmin neljä taloa, jotka autioituivat pian. Sen jälkeen kylä unohtui, kunnes se otettiin kruunun haltuun ja asutettiin vuonna 1731. Lokanlahti sijaitsi Ala-Vieksijärven rannalla järven ja pienen lahden välisellä kannaksella.

Savottalaisia Enso-Gutzeitin Saarvalammin kämpällä Lokanlahdella. Metsäyhtiöiden rakennuttamat savottakämpät alkoivat yleistyä 1930-luvulla metsätyömiesten majoittajina.

Kuva on vuodelta 1928, Ilomantsin Museosäätiö.

Lutikkavaara

Lutikkavaaran kylä sijoittui Möhkö–Kuolismaa-tien varteen. Kylä sai alkunsa, kun Sigred Kainulainen perusti uudistilan Lutikkavaaralle 1735 ja kylä alkoi kasvaa. Lutikkavaaralta avautui kaunis näköala idän suuntaan Luovenjärvelle. Ennen talvisotaa oli vireillä nimenmuutos kylän alkuperäiseksi, kieltämättä kauniimmaksi Luovenvaaraksi tai lyhyemmin Luoveneksi.

Kahvihetki lutikkavaaralaisessa kodissa. Kuvassa Martta Riikonen os. Issakainen, Veera Issakainen, Aada Issakainen, Pekka Issakainen, Elvi Kettunen, Anna Issakainen, Väinö Kettunen, Miina Kettunen ja Aili Issakainen.

Kuva Jaakko Jeskasa kokoelma.

Melaselkä

Vuoteen 1618 saakka kylä tunnettiin Noutlahtena. Vuonna 1500 taloja oli Melaselässä peräti 13. Ruotsin vallan myötä Melaselästä tuli rälssikylä pitkäksi aikaa. Pääkylä oli Melaselänjärven rannalla kauniilla kallioisella vaaralla. Sieltä avautuivat laajat näköalat pohjoiseen Petkeljärven ja Oinassalmen vesistöön ja etelään Viiksinselälle ja Tolvajoen vesistölle Korpiselkään. Uudenkaupungin rauhan ja Viipurin läänin rajalle oli kylästä matkaa kuusi kilometriä. Heti nykyisen rajan takana kohoavalla, vesireitin varrella sijainneella kylällä oli merkittävä osuus Ilomantsin kaupankäynnissä.

Melaselän opintokerhon 10-vuotisjuhla 1930-luvun alkupuolella. Kuvassa vas. Joensuun Vapaaopiston johtaja ja kansansivistystyön edistäjä Olla Teräsvuori vaimonsa Ainon kanssa, edessä 5. vas. Melaselän koulun opettajan rouva Elvi Pehto.

